
FOLKETINGET

Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (2. samling)
FLF alm. del - Bilag 312
Offentligt

Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere
Dato: 2. juni 2008

Materiale fra udvalgets høring om veterinærkontrol onsdag den 9. april 2008

Vedlagt omdeles de power point præsentationer og talepunkter som udvalget har modtaget under og efter høringen.

Med venlig hilsen

Tommy Jørgensen,
udvalgsassistent

Sporbarhed på døde dyr

- Kvæg, får og geder på individniveau (individuelle øremærker; bek. 1066)
- Svin intet krav om mærkning, når de sendes til destruktion, dvs., at svin ikke kan føres tilbage til en besætning med mindre der ekstraordinært sættes ID-mærke på ved afhentning (ikke umiddelbart lov hjemlet)

Aflæsning på Daka

- Kvæg, får og geder hænges op i ”slagtehal” med henblik på TSE-overvågning og afhudning (kvæg) – ingen ledig plads til at tage andet ind i slagtehal
- Svin aflæsses en bulk i råvaresiloer

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Fødevarestyrelsen

Billeder fra slagtehallen

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Fødevarestyrelsen

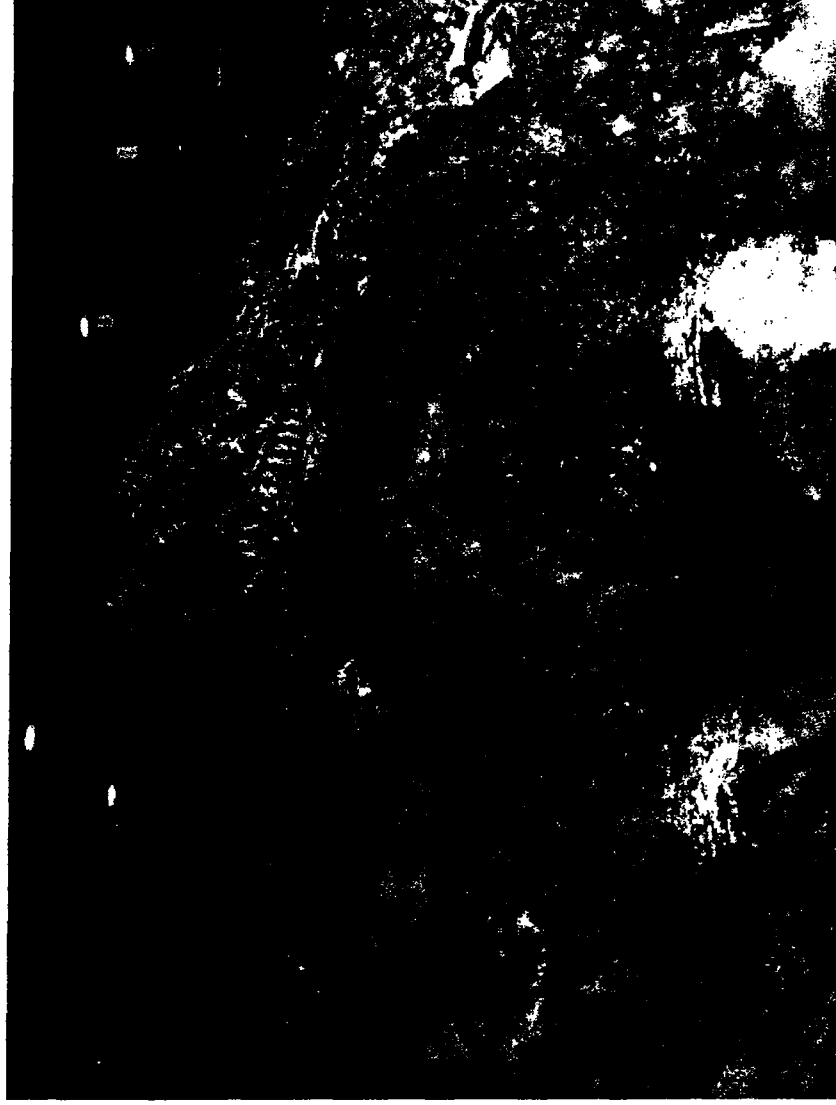
Billeder fra slagtehallen

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Fødevarestyrelsen

Billeder fra slagtehallen

Præmisser for at overvåge svin på enkeltdyrniveau på Daka

- Ændring af bekendtgørelse mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin får og geder med krav om enkeltdyrsmærkning af svin (bek. 1066)
- Bygning af hal til ophængning (opbevaring) af svin, indretning af faciliteter til obduktion (offentlig udgift)
- Bevilling af årsværk til betjening af ophængning og obduktion (offentlig udgift)

Vurdering af obduktionsindsats

- Der er tale om et meget tungt investeringsbehov samt en stort driftsomkostning
- Effekten i forhold til dyrevelfærdsovervågning er begrænset, idet:
- Man i forvejen via CHR kan udtrække oplysninger om leveringsprocent til Daka for svin i tre kategorier, pattegrise (containere), slagtesvin og voksne svin – besætninger med procenter over middel kan findes – indgår som pilotprojekt i velfærdsovervågningen i 2008 ● ●

Vurdering af obduktionsindsats

- Spottjeks på skuldersår ikke viser nogen tydelig overhyppighed af type 3 og 4 sår
- Skuldersårproblemer gennem monitoring af helede sår og ar ved skulderbladet på slagtesøer let kan monitoreres ved levende syn ved slagtning eller samlestald – problemet synes ofte at være tilstede massivt eller slet ikke

Høring vedrørende egenkontrol for dyrevelfærd den 9. april 2008

Egenkontrollens effektivitet og kontrol af egenkontrollen.

Hvordan etableres en enkel og gennemskuelig egenkontrol, og hvordan kontrolleres den?

Dyrevelfærden skal forbedres og det skal kunne måles

Dansk Kvæg ønsker at forbedre dyrevelfærden gennem egenkontrol i kvægbruget

Kvægbruget har gennem de sidste fem år arbejdet med egenkontrol i mælkeleverende besætninger, kvalitets- og fødevarerikkerhedsprogrammer, som Arlagaarden og kvalitetsprogram for gården. Dansk Kvæg offentliggjorde sin branchepolitik for dyrevelfærd i februar 2006. Branchepolitikken tager udgangspunkt i det enkelte dyrs behov. Branchepolitikken har opsat nogle målsætninger herunder blandt andet, at dødeligheden blandt kalve og køer skal reduceres med 20 procent.

Dansk Kvæg opstiller med baggrund i erfaringer fra egenkontrol og branchepolitik følgende forslag til udmøntning af egenkontrol for dyrevelfærd i kvægbruget:

1. Dansk Kvæg udarbejder en branchekode, som indeholder og beskriver de velfærdselementer, der er indeholdt i gældende lovgivning.
2. Branchekoden afstemmes med Fødevarestyrelsen.
3. Branchekoden udsendes til de kvægbrugere, som er målgruppen.
4. Kvægbrugeren skal med sin underskrift tilkendegive, at han vil efterleve indholdet i branchekoden.
5. Kvægbrugeren tilkendegiver samtidig, at han vil efterleve de anbefalede korrigerede handlinger om nødvendigt.
6. Dansk Kvæg kan ved brug af Kvægdata-basen efter aftale med Fødevarestyrelsen løbende kunne danne alarmlister på i forvejen udpegede velfærdsindikatorer (f.eks. dødelighed, afgangsårsager, medicinforbrug, celletal, slagterifund samt klove- og lemmelidelser).
7. Kvægbrugere, der ved denne "alarm-kørsel", bliver udpeget (f.eks. de værste 5 procent) skal søge rådgivning.
8. Kvægbrugeren skal udarbejde en handlingsplan med beskrivelse af handlinger, målsætninger og milepæle.
9. Der følges op på disse besætninger af Fødevarestyrelsen som en del af 5%-kontrollen.
10. Under disse besøg skal det være muligt at udstede bøder/politianmeldelser til såvel kvægbruger som rådgiver, såfremt der ikke er udført et tilfredsstillende arbejde og/eller ikke er opnået de forventede resultater.

Forslag er meget målrettet en forbedring af dyrevelfærden. Dyrevelfærden skal forbedres og det skal kunne måles.

Kontakt: Veterinærchef Karsten Aagaard, Dansk Kvæg/Mejeriforeningen, e-mail: kaa@mejeri.dk
Tlf.: 87 31 21 35, Mobil: 21 49 27 61

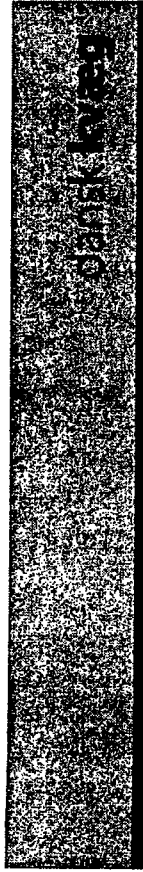
Egenkontrol for dyrevelfærd

Målet er, at dyrevelfærden forbedres - der skal tænkes nyt

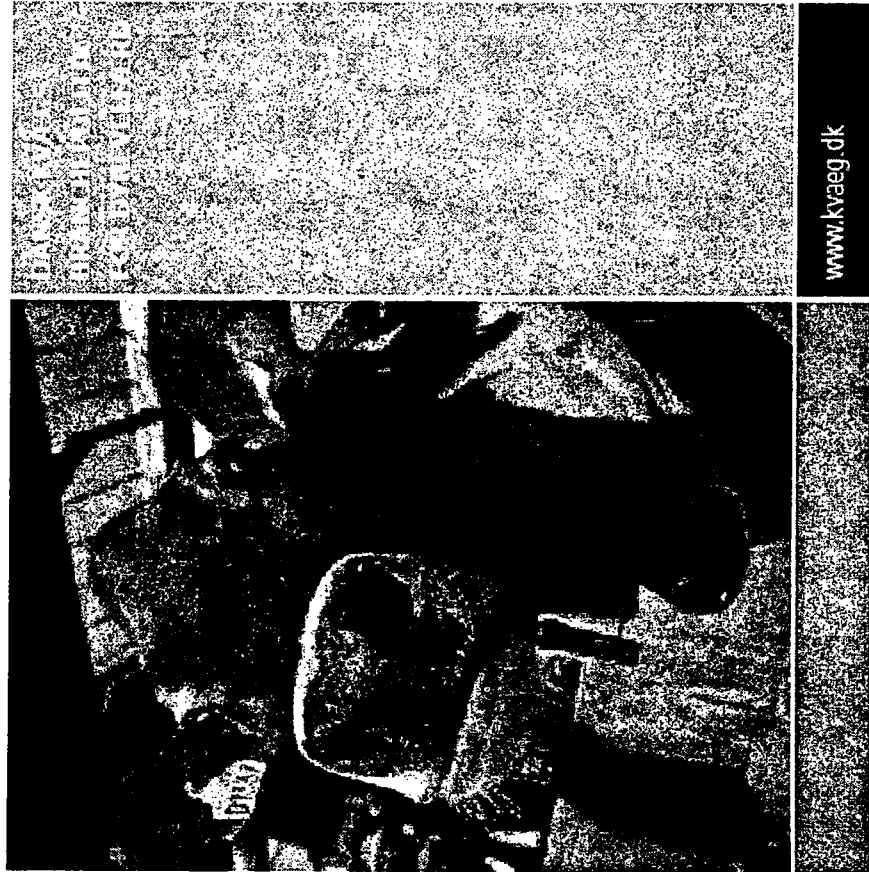
Dansk Kvæg har et godt bud

Veterinærchef Karsten Aagaard, Dansk Kvæg

dansk **kvæg**

Velfærd for
danske køer og kalve

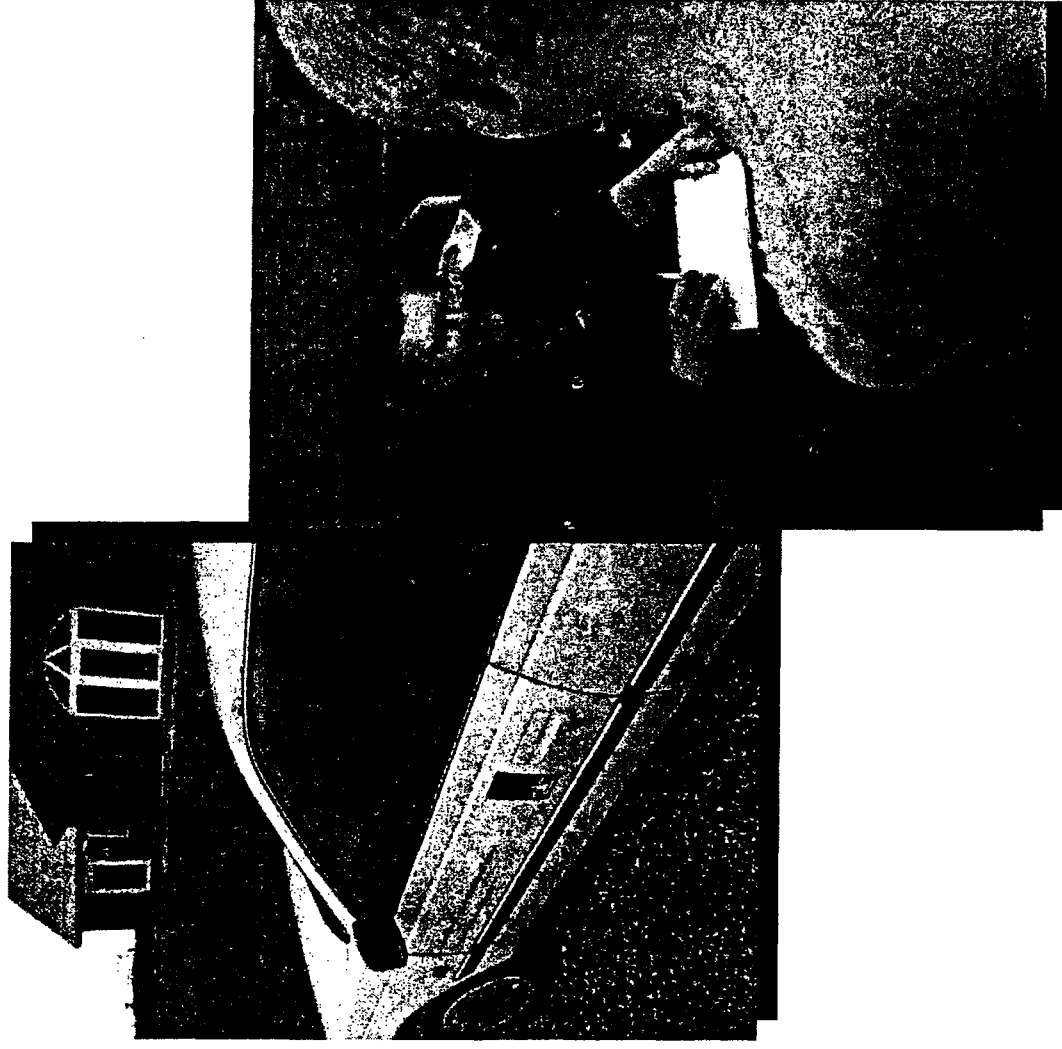
www.kvaeg.dk

Egenkontrollen skal sikre, at
landmandens dokumentation for
gældende lovgivning er på plads

Dansk Kvæg går
længere med sin
branchepolitik for
dyrevelfærd

dansk **kvæg**

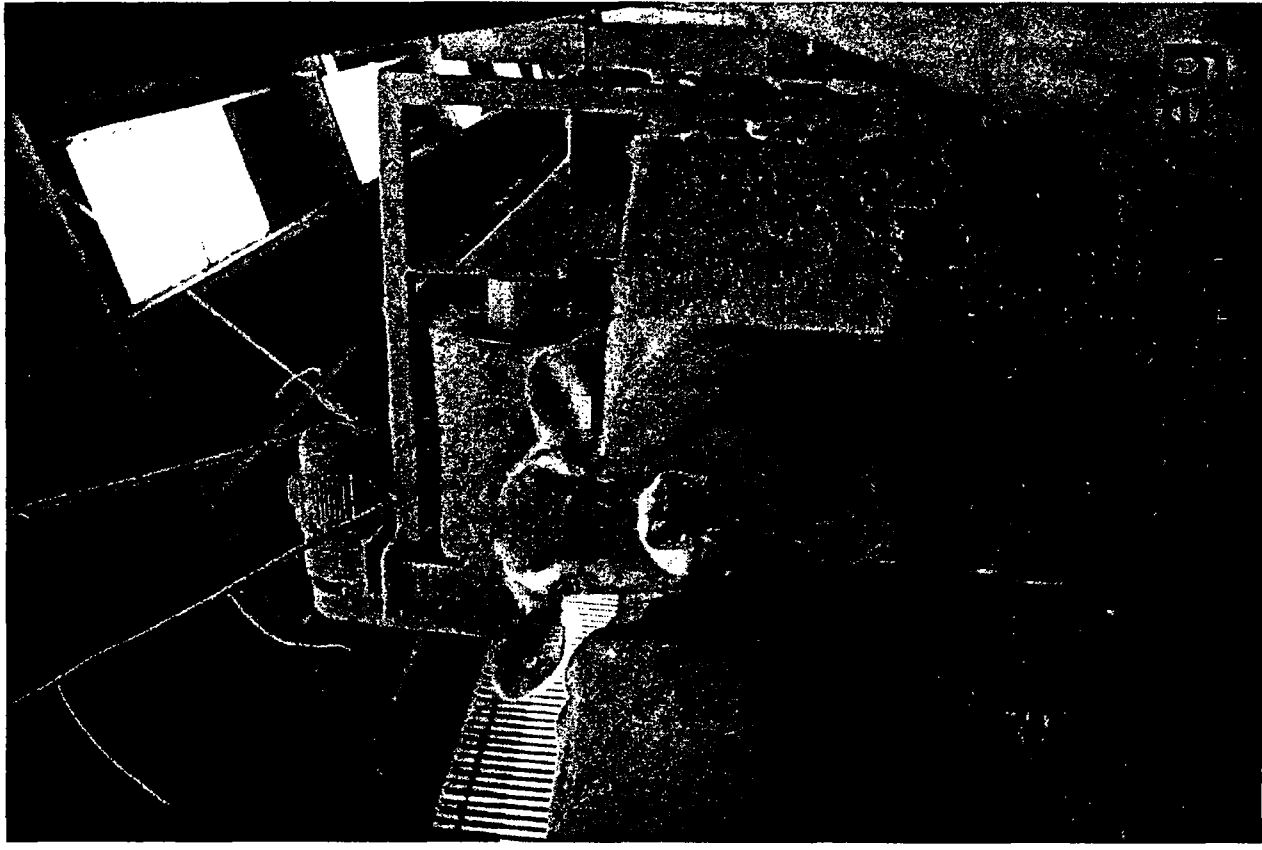
**Kontroltid skal
omsættes
til rådgivningstid**

dansk kvæg

**Egenkontrollen
kontrolleres gennem
myndighedernes
5 % kontrol og skal
koordineres med anden
myndighedskontrol**

Synergier skal søges

Dansk Kvægs branchepolitik for dyrevelfærd

- sætter fokus på det enkelte dyr

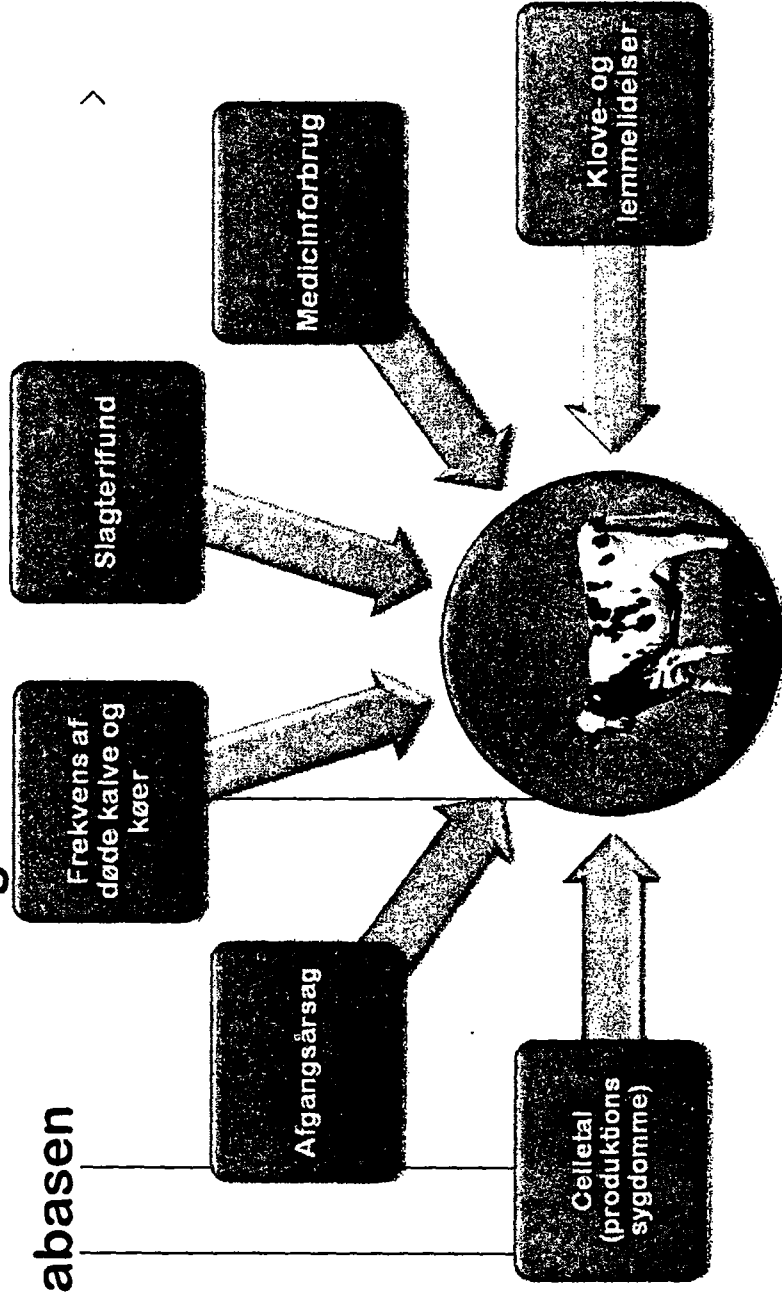
Støttet af egenkontrollen
vil Dansk Kvæg fokusere på en
dokumenteret forbedring af
dyrevelfærden

dansk kvæg

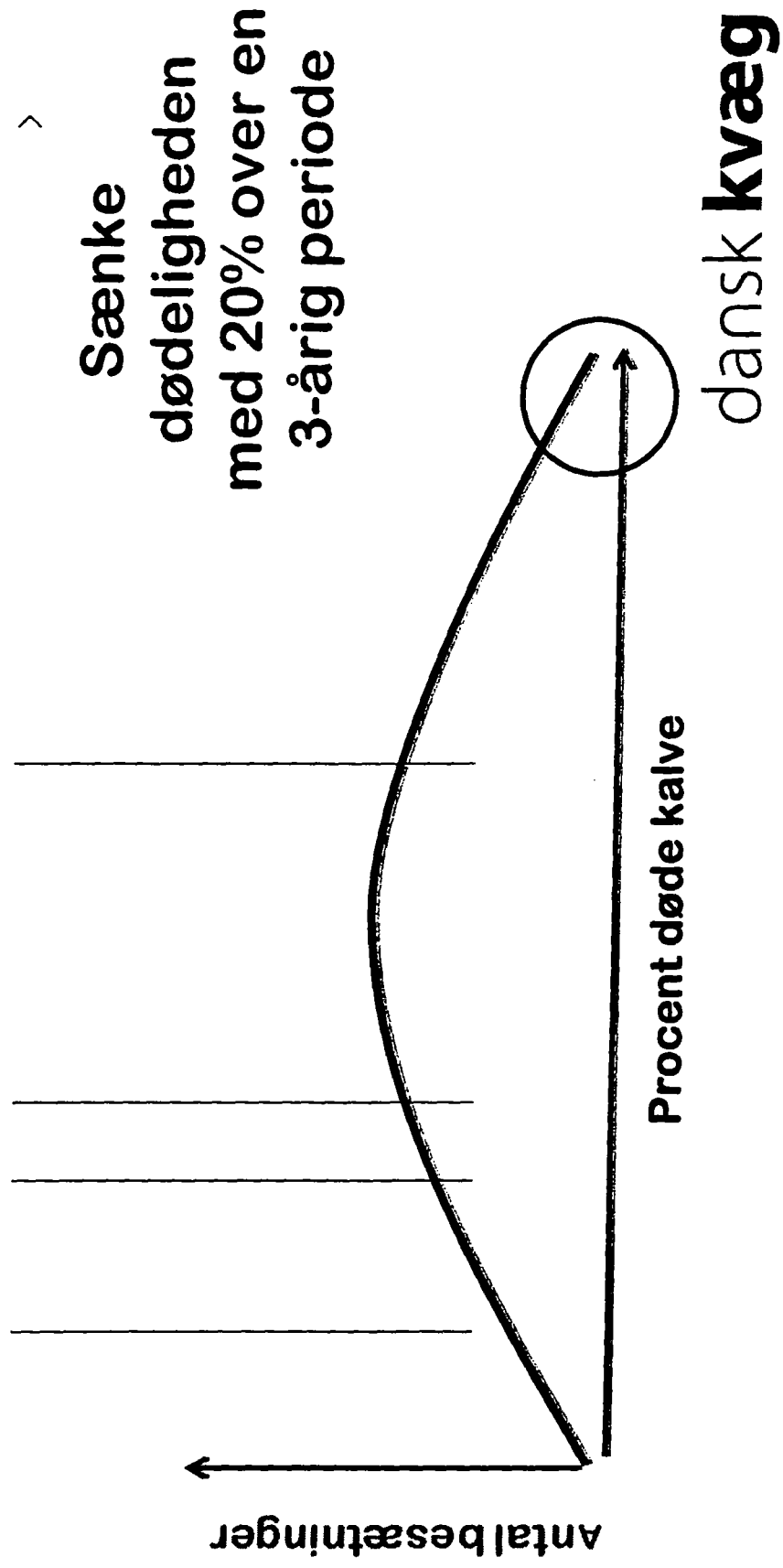

Dansk Kvæg vil supplere
egenkontrol for dyrevelfærd med
indikatorer for dyrevelfærd ved brug
af data fra Kvægdatabasen

dansk kvæg

Projekt levende kalve og vinderkøer

Afslutning

- Dansk Kvæg ønsker at drøfte modellen med Fødevarestyrelsen
- Modellen skal indeholde minimum af kontrol, maksimum af rådgivning og nødvendige sanktionsmuligheder
- Det skal være målbart, at dyrevelfærden forbedres
- Tiltag vedrørende miljø, klima, energi m.m. må ikke konflikte med tiltag vedrørende dyrevelfærd. Der er behov for helhedsløsninger
- Dansk Kvæg ønsker at drøfte modellen med Fødevarestyrelsen, Fødevareudvalget og Retsudvalget

dansk **kvæg**

Indlæg ved Folketingets høring om veterinærundersøgelsen den 9. april 2008

Kontrol på destruktionsanstalterne

Af Ole Münster, direktør i Dyrenes Beskyttelse

[Overhead 1: Oversigt over antallet af døde dyr leveret til DAKA]

Tak for invitationen til at tale her i dag. Det er rigtigt initiativ, og jeg er glad for at kunne få lejlighed til at præsentere Dyrenes Beskyttelses synspunkter.

For ca. 1 måned siden havde DAKA åbnet dørene for Dyrenes Beskyttelse. Det er fint, at DAKA udviser en sådan åbenhed, for det er klart, at det giver en meget bedre forudsætning for at kunne tage stilling.

Jeg aldrig før været der. For mig var det et chokerende syn. Der er ufattelig mange døde kroppe fra ufattelig mange døde dyr. Lugten var også meget voldsom.

Personligt har jeg aldrig ude for noget lignende. Det er som at være med i en film, som man ikke ønsker at være en del af.

På overheaden bag mig ser i antallet af døde dyr indleveret til DAKA i 2006/2007 dvs. i et år.

Det er astronomiske tal. Mange millioner døde dyr. Som I kan se er det et stort antal for alle dyr inden for landbruget. 1 mill. svin. Over 100.000 spæde kalve. Næsten 200.000 containere med dyr. I containerne kan der være rigtig mange dyr.

Så selve tallets størrelse er udtryk for, at dyrene i produktionen bliver presset alt for hårdt.

Set ud fra et dyrevelfærdssynspunkt er det vigtigt at hæfte sig ved moderdyrene, dvs. søerne og malkekøerne. Som det fremgår, er der 174.000 søer, og Dyrenes Beskyttelse har opgjort, at der er 33.000 malkekvæg.

Hvert eneste af disse dyr har haft en lidelsesvoldende tilstand før de døde og blev bragt til DAKA. Det er uanset om dyret er blevet aflivet eller dyret er selvdødt. Undersøgelser viser, at før de døde har haft smertefulde ledbetændelser, brækkede ben, organdrejninger, fødselsbesvær eller andre lignende tilstande. Det er lidelser der er en direkte følge af den produktion som de indgår i. Dyrene bliver ganske enkelt presset for hårdt.

Der er særligt en undersøgelse, der er værd at hæfte sig ved. Den er udført af professor Henrik Elvang fra Københavns Universitet, Det Biovidenskabelige Fakultet.

I undersøgelsen har man obduceret samtlige selvdøde og aflivede søer fra 10 besætninger. Det gælder især brækkede ben, hvor søerne er blevet aflivet alt for sent, og hvor de har ligget i en uge eller mere, inden de er blevet aflivet. Det drejer sig også om andre lidelser i benene, såsom ledbetændelse og klovbylder. Det er en direkte og grov overtrædelse af dyreværnsloven. Men det kan gøres ustraffet, fordi der ikke er nogen kontrol på DAKA.

Det kan lade sig gøre ustraffet at behandle dyr på den måde, for producenten kan bare aflive søerne og sende dem til destruktion, for der foregår der ingen kontrol. På samme måde kan det lade sig gøre straffrit at forsømme søer med skuldarsår blot ved at sende dem til destruktion i stedet for at sende dem til slagting.

Det andet store problem er, at der har været en meget voldsom stigning i antallet af søer og malkekvæg, der sendes til destruktion. For søernes vedkommende er det en stigning fra 127.000 søer til 174.000 søer. Dyrenes lidelser er steget i samme takt.

[Overhead 2: Dyrenes Beskyttelses forslag til kontrol]

Derfor er der ingen tvivl om, at der skal være en kontrol på destruktionsanstalterne.

Man kunne finde som

- forsømte, brækkede ben, ældre ledbetændelser, liggesår og åbne sår som f.eks. skuldarsår. Og så vil det selvfølgelig umiddelbart være til at konstatere, når
- stærkt afmagrede dyr kommer ind,
- dyr der enten er døde af sult eller
- har været forsømt gennem et langt sygdomsforløb.

Så selv for en forholdsvis overfladisk kontrol vil det være muligt at fange en lang række overtrædelser af dyreværnsloven, overtrædelser som i dag kan foregå i det skjulte.

Først og fremmest skal der være en opfølgende kontrol hos de producenter, der leverer flest døde dyr. Mange dyr er i sig en identikator for, at den er helt gal, og derfor skal der være en uafhængig kontrol hos de landmænd, der leverer flest døde dyr. Vi lægger os ikke fast på et bestemt antal, men som udgangspunkt kunne man aflægge et besøg hos den fjerdedel af landmændene som leverer flest dyr.

Derudover skal der gennemføres et pilotprojekt af Dyrevelfærdsrejsesholdet, hvor man gennemfører en kontrol allerede ude hos den enkelte landmand. Dvs. At der er kontrollanter med ude på stedet, hvor de døde dyr bliver indsamlet. Det betyder, at dyrene er i god stand, specielt hvis de bliver hentet i særlige beholdere, hvor dyrene er kølet ned.

Endelig skal der gennemføres en stikprøveundersøgelse på DAKA. Her skal der vurderes skuldarsår, men det er nok så vigtigt også at inddrage andre lidelses tilstande, som f.eks. forsømte brækkede ben eller stærkt afmagrede dyr.

Nu har jeg jo selv været ude at se DAKA, og de indvendinger, som DAKA fremkom med, vil alle kunne løses, hvis der er vilje. For nu at nævne en enkelt indvending: Det er ikke muligt at identificere det enkelte dyr. Her kan man blot stille krav om at tatovere dyret, på samme måde som når de går til slagting, og så er der er nøjagtig lige så god identifikation, som den vi i dag

har på slagterierne. Pilotprojektet vil imidlertid kunne en mere præcis viden om, hvordan den endelige kontrol på destruktionsanstalterne kan tilrettelægges.

Og så til sidst vil jeg opfordre Fødevareudvalget til besøge DAKA på samme måde som jeg selv har gjort.

Dyrenes Beskyttelse

EGENKONTROL

- Ingen afløsning for offentlig kontrol
- Reel indflydelse på dyrevelfærden

Muligheder for kontrol af dyr til destruktion

Antal døde dyr indleveret til DAKA 2006/2007 (et år)	
Heste	7.184
Føl	994
Okser	45.452
Ungkreaturer	22.439
Spæde kalve	103.813
Får/geder	13.082
Lam/kid	15.128
Søer/store orner	174.406
Svin	1.040.656
Containere og tønder med smågrise	194.399
Andre dyr	4140
Kilde: DAKA	

● ● Muligheder for kontrol af dyr til destruktion

Kontrol af døde dyr til destruktion

- Risikobaseret uafhængig kontrol
- Pilotprojekt med kontrol på produktionsstedet
- Pilotprojekt på DAKA

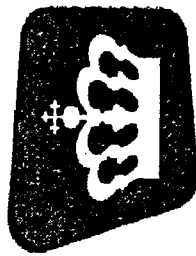
Brug af data fra dyr til destruktion

- enkeltdyr diagnostik er en udfordring!
- der eksisterer ganske mange og gode data
- formen på disse data er ikke umiddelbart brugervenlig
- en bearbejdning af disse data vil kunne hæve kvaliteten af besætningskontrollen

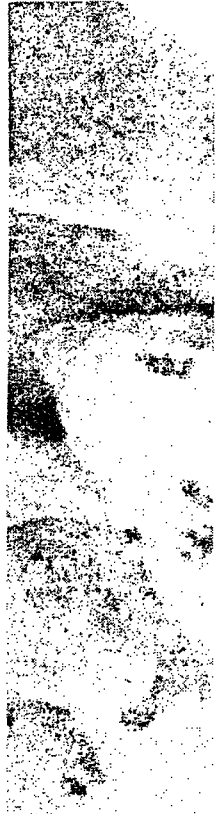

Eksempel på eksisterende datasøgning

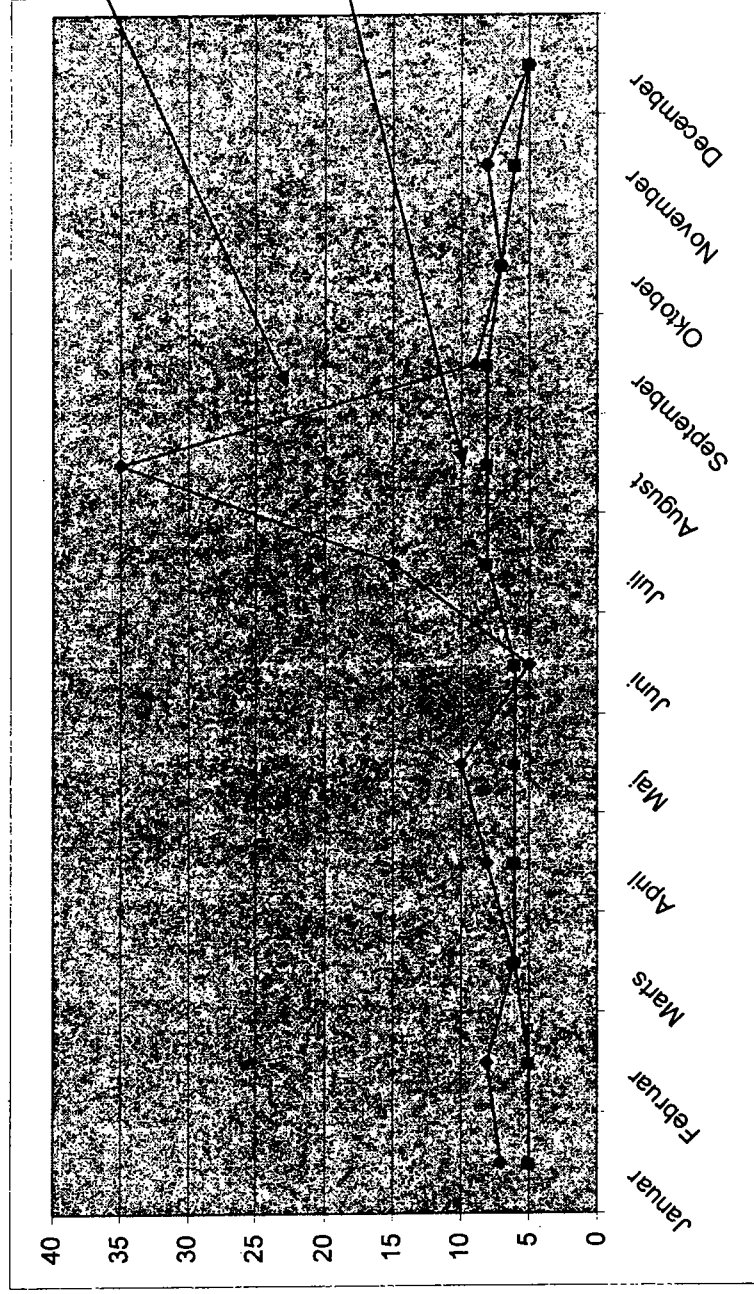

MINISTERIET FOR FAMILIE-
OG FORBRUGERANLIGGENDER
Fødevarerstyrelsen

Indb. type	Indberet- termr	Dato flytning	Tids- pkt.	Afs. nat.	Afsender CHR-nr.	Modt. nat.	Modtager CHR-nr.	Antal svin	Antal cont.
CHR	71930	13032008			96770		71930	6	1
CHR	71930	06032008			96770		71930	2	1
CHR	71930	03032008			96770		71930	1	2
CHR	71930	28022008			96770		71930	2	1
CHR	71930	25022008			96770		71930	2	1
CHR	71930	21022008			96770		71930	0	2
CHR	71930	14022008			96770		71930	0	1
CHR	71930	11022008			96770		71930	5	1
CHR	71930	07022008			96770		71930	1	1
CHR	71930	04022008			96770		71930	4	1
CHR	71930	31012008			96770		71930	4	2
CHR	71930	24012008			96770		71930	3	2
CHR	71930	17012008			96770		71930	4	2
CHR	71930	10012008			96770		71930	0	1
CHR	71930	07012008			96770		71930	1	1
CHR	71930	03012008			96770		71930	2	2
CHR	71930	30122007			96770		71930	3	0
CHR	71930	27122007			96770		71930	2	2
CHR	71930	20122007			96770		71930	2	2

Ønsker til fremtidig datasøgning..

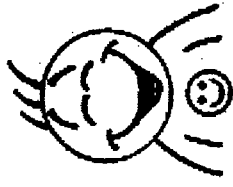

Aktuel besætning

Landsnorm

- lad os bruge hvad vi har – bare på en bedre måde!

Tak for opmærksomheden

Oplæg ved Ole Caspersen om egenkontrol

Indlæg om egenkontrol ved Folketingets høring om veterinærundersøgelsen den 9. april 2008

Som udgangspunkt mener vi, at et egenkontrolprogram har nogen muligheder i sig for at styre dyrevelfærden på besætningsniveau. På den anden side set må vi også understrege, at der er nogen helt klare begrænsninger for, hvad egenkontrol kan bruges til.

Tror man, at et egenkontrolprogram kan afløse bare dele af den offentlige kontrol, er man galt afmarcheret. Det er ikke i den retning, at man skal søge efter eksistensberettigelsen i et egenkontrolprogram. Det betyder på ingen måde, at man selv skal være politibetjent og selv sørge for at melde sig selv, når man har overtrådt loven, og med de resultater i hånden gå til myndighederne og sige: Se nu kan vi selv.

Vi kan naturligvis ikke acceptere, at kontrollen med dyrevelfærd bliver overladt til et system som det, man bruger ved grænseovergangene, hvor smuglere kan melde sig selv ved at smide en seddel i en postkasse. Egenkontrol er ikke det samme som postkassekontrol.

Efter vores opfattelse betyder egenkontrol, at besætningsejeren kan få svar på det her spørgsmål: Har jeg styr på dyrevelfærden i den her besætning? Altså at egenkontrollen fungerer som et spejl, hvor man ser realiteterne i øjnene. Meningen med egenkontrollen er også, at den skal fungere som et redskab til at gribe ind, før tingene går galt. Bruger man egenkontrollen på den måde, altså som et internt styringsredskab i besætningen, ser vi muligheder i det.

Men for at udnytte de muligheder, er der især to betingelser, der skal være opfyldt. For det første skal de punkter man måler på eller ønsker at få kontrol over have en reel betydning for dyrevelfærden. For det andet skal kontrollen give mening for besætningsejeren. Hvis der skal udfyldes bjerge af papir uden at det i øvrigt har noget som helst med dyrene at gøre, ender det med kreativ bogføring udført ved skrivebordet, løsrevet fra virkeligheden i besætningen. Det skal være sådan, at landmanden føler det er vigtigt, at han udfylder papirerne i overensstemmelse med de faktiske forhold, og det skal være sådan, at han føler, at der er mulighed for relevant indgriben ud fra det, der er registreret.

Der ligger med andre ord en meget vigtig opgave i at få strikket nogen gode og brugbare branchekoder sammen. Branchekoder der er gennemtænkte fra erhvervets side og som de godkendende myndigheder giver faglig kvalificeret sparring på.

Vi kunne rigtig godt tænke os, at egenkontrolprogrammet for eksempel sikrede, at syge dyr fik den samme, hurtige og kvalificerede assistance uanset hvilken person blandt staldpersonalet, der står for opgaven, uanset på hvilket tidspunkt dyret bliver sygt og uanset hvilken diagnose, det drejer sig om. Og vi kunne rigtig godt tænke os, at dersom et sygt dyr ikke er blevet behandlet i overensstemmelse med beskrivelsen i egenkontrolprogrammet, at så følger den ansvarlige for besætningen op på det med det samme og foretager med det samme de korrektioner, der skal til.

Vi kunne også tænke os, at egenkontrollen flytter grænsepæle på et overordnet, nationalt plan. Forstået på den måde, at egenkontrolprogrammerne ude i de enkelte besætninger fokuserer på dyrevelfærdsmæssige problemstillinger, der er fælles for hele den pågældende produktion. Det drejer sig især om den stigende dødelighed hos moderdyrene, altså søerne og køerne.

Vores opfordring til erhvervet skal lyde: Lav en branchekode, der sætter de sygdomme hos moderdyrene under styring, som er årsag til den markante stigning i dødeligheden. Med andre ord: Lav en egenkontrol på besætningsplan, der kan aflæses i tallene på landsplan. Og vores opfordring til de godkendende myndigheder skal være: Sig fra over for meningsløse og alibiprægede programmer uden skyggen af chance for at flytte noget som helst andet end papir på landmandens skrivebord.

Og sæt så de nødvendige ressourcer af til opgaven, så I ikke ender med blot at være et gummi-stempel.

Høring om veterinærkontrol

onsdag den 9. april 2008, kl. 8.30 – 12.30

Goddag. Jeg vil gerne sige tak til Udvalget for denne mulighed for at fremføre nogle overordnede synspunkter vedrørende egenkontrol.

Den danske fjerkræbranche har arbejdet med egenkontrol i mange år. Faktisk var slagtekyllingeproduktionen sammen med to mindre animalske specialproduktioner, den første animalske primærproduktion, hvor det blev lovpligtigt at gennemføre egenkontrol. Sidenhen er det først blevet et alment krav for alle primærproduktioner af fødevarer. Vi har senest været i forhandling om udformning af en ny campylobacterhandlingsplan, og også her er egenkontrol et vigtigt og bærende element.

For os i fjerkræbranchen er det vigtigt at al egenkontrol baseres på en risikovurdering. Det er en vigtig pointe, at egenkontrol aldrig må blive statisk, men altid skal være tilpasset den produktion der gennemføres, og det som videnskaben kan fortælle os om risikoen ved en given produktion. Som producenter må vi naturligvis være villige til at øge kontrolomfanget hvis en risikovurdering fortæller os der er behov for det. Omvendt forventer vi naturligvis at myndighederne er villige til at lempe kontrolomfanget, når en risikovurdering kan fortælle os, at det kan gøres uden øget risiko for menneskers og dyrs sundhed. Dette bør naturligvis både gælde når der er tale om egenkontrol, og den kontrol som myndighederne selv udfører.

Som følge af introduktionen af den lovpligtige egenkontrol hos slagtekyllingeproducenter, kunne producenter med en velfungerende egenkontrol få reduceret mængden af besætningsbesøg fra myndighederne til to årlige besøg, og denne omlægning har vist sig at fungere godt. Et besætningsbesøg koster landmanden 1100 kr. pr. time. Vi er dog overbeviste om, at egenkontrollen hos de fleste fjerkræproducenter i dag er af en sådan kvalitet, at omfanget af besætningsbesøg kan reduceres til max. et årligt besøg, uden at det på nogen måde forringer fødevarerens sikkerhed og dyrevelfærd.

Den mulighed der lå for producenterne i at kunne få lempet frekvensen af offentlige tilsyn, når de indførte en velfungerende egenkontrol, er en tankegang vi finder helt rigtig af to årsager.:

Dels er vi naturligvis glade for den mulighed for en direkte besparelse der herved blev mulig for den enkelte producent, men vi mener også at kontrolindsatsen altid må lægges der, hvor kontrolbehovet er størst. Det giver den bedste udnyttelse af ressourcerne.

Meget egenkontrol i Danmark gennemføres i henhold til branchekoder aftalt mellem brancheorganisationerne og Fødevarestyrelsen, og det gælder også egenkontrollen i slagtefjerkræproduktion. Dette er et godt og sundt princip som vi har været glade for, og den store administrative besparelse der er opnået for både de kontrollerende myndigheder og for den enkelte producent er indlysende. Vi ser derfor gerne princippet bevaret og om muligt udbygget. Som brancheorganisation har vi udover arbejdet med branchekoder, også en opgave i at formidle viden og bistå virksomheder og primærproducenter med at lave gode og velfungerende egenkontrolprogrammer. Fødevarestyrelsens offentliggørelse af kontrolrapporter viser heldigvis, at også de helt små ægpakkerier og fjerkræslagterier her i landet, formår at etablere en velfungerende egenkontrol.

Både primærproducenter og virksomheders egenkontrol bliver ikke udelukkende auditeret af myndighederne. Mange af vore virksomheder er i dag certificerede i henhold til forskellige europæiske standarder, der primært omfatter fødevarer sikkerhed men også indeholder andre elementer f.eks. med hensyn til dyrevelfærd. De krav der stilles til gennemførelse og dokumentation af egenkontrollen i disse standarder, ligger som hovedregel væsentligt højere end det myndighederne forlanger. Det forekommer os derfor indlysende, at omfanget af offentlig kontrol kan sænkes hos producenter og virksomheder der er certificerede i henhold til anerkendte standarder.

Virksomhedernes egenkontrol omfatter i dag foruden fødevarer sikkerhed også forhold som kvalitet, mærkning og dyrevelfærd. Vi ser positivt på at mest muligt af al kontrol hos vore producenter og virksomheder foregår som en egenkontrol, der enten auditeres af myndighederne eller en uvildig trediepart.

Man hører nogle gange det synspunkt fremført, at egenkontrol ikke kan anvendes når der er tale om dyrevelfærd. I slagtekyllingeb Branchen gennemfører vi egenkontrol vedrørende dyrevelfærd i primærproduktionen, under indfangningen og på slagteriet, og alle data er naturligvis tilgængelige for den tilsynsførende myndighed. Dette system er velfungerende, og Dyrenes Beskyttelse har for nylig rost de seneste års udvikling i slagtekyllingeproduktionen. Slagtefjerkræbranchen betaler årligt 1,7 mio. kr. til dækning af myndighedernes velfærdskontrol i besætninger og på slagteri, oven i de udgifter branchen naturligvis selv afholder til sikring af velfærden i form af diverse tiltag og egenkontrollen af dette.

Ser man på den lovgivning som meget af egenkontrollen hviler på, er dette fællesskabsbestemmelser som eksempelvis EU's hygiejnepakke og forordningen om mikrobiologiske kriterier for fødevarer. Som udgangspunkt burde der derfor være et fælles grundniveau i alle medlemsstater. Vi ved at det desværre ikke forholder sig således, og vi har også i den senere tid haft æg og kyllingeprodukter fra andre medlemsstater på det danske marked, der ikke overholdt EU's bestemmelser om Salmonella. Sådanne produkter burde en velfungerende egenkontrol opfange, inden de når ud i handelen.

Den danske fjerkræbranche er stolt over, at have nået meget langt med sin kontrolindsats med hensyn til fødevarer sikkerhed og velfærdsforhold, og vi har ingen intention om at slække på vores position som et af de førende lande.

Når det er sagt, er det samtidigt vigtigt at understrege at vi lever i et åbent marked. Skal vores erhverv både have råd til at fortsætte og om muligt udbygge den vellykkede indsats overfor zoonoser og velfærdsforhold, samtidigt med at vi også skal være konkurrencedygtige, er det bydende nødvendigt at se på de særømkostninger der pålægges os. Udgifterne til kødkontrol på slagterierne belaster årligt erhvervet med små 20 mio. kr. mere det vi skulle betale, såfremt vi i lighed med mange af de lande vi konkurrerer med blot skulle betale EU's minimumssats for denne kontrol. Denne merbelastning påvirker ikke blot slagterierne, men hele erhvervet mærkbart. Beløbet svarer til 90.000 kr. pr. kyllingeproducent.

Når vi nu har en så velfungerende og udbygget egenkontrol i hele produktionskæden, må der ske en tilpasning af den offentlige kontrol i overensstemmelse hermed. Det er vi blevet lovet gang på gang. I 2001 aftalte vi en model for bemanning med offentligt kontrolpersonale på vore fjerkræslagterier. Vi må her 7 år efter konstatere at modellen fortsat ikke efterleves, med store merømkostninger til følge. Dette er naturligvis ikke tilfredsstillende, og vi ser frem til klare og helt nødvendige forbedringer nu hvor Ministeren har indbudt til drøftelser om kødkontrollen.

Hvis jeg skal summere op, er der en god sammenhæng mellem de intentioner og bestemmelser om egenkontrol der kommer til udtryk i dansk og europæisk lovgivning, og så fjerkræbranchens ønsker og tanker om samme. Vores egenkontrol er velfungerende, hvilket enhver kan overbevise sig om ved at se på de resultater vi har opnået med hensyn til bekæmpelse af zoonoser og med hensyn til dyrevelfærd. Vi har også et godt samarbejde med Fødevarestyrelsen omkring tilrettelæggelsen af egenkontrollen.

Vi vil dog når det er sagt opfordre til at der kommer øget fokus på de virksomheder og primærproducenter der kan selv, og som altid har ordnede forhold. Her bør man kunne lempe den offentlige kontrolindsats.

Endelig ser vi gerne at der arbejdes positivt på at virksomheder der er certificerede efter anerkendte standarder kan få lempede deres kontrolbehov.

Sidst men ikke mindst må det erkendes, at hvis man vil sikre fortsat vil have en dansk fjerkræproduktion, af en meget høj standard, må der ske noget med hensyn til erhvervets særomkostninger hvis vi ikke skal tabe terræn. De må og skal nærmere tilpasse sig et fælles europæisk niveau. Helt oplagt bør erhvervets udgifter til kødkontrol kunne reduceres, uden at der samtidig slækkes på kvaliteten af kontrollen.

Tak for opmærksomheden

Kontrol af dyr

Effektiv kontrol af dyrene sikres:

- I besætningerne hvor dyrene går i deres vante omgivelser – her ses alle dyr
- På slagterier og samlesteder – hvor alle levende dyr kontrolleres

Kontrol af dyr på destruktionsanstalter

- Kadaverne på destruktionsanstalter vil ikke give et retvisende billede af afgangsårsag, fordi:
 - Kadaverne er håndteret hårdt (f.eks. slæbt fra besætningen til afhentningssted)
 - Kadaverne er ofte i begyndende forrådnelsestilstand ved ankomst
- Svin kan ikke identificeres til den levende besætning
- Kontrol af dyr på destruktionsanstalter vil kun i meget få tilfælde kunne give yderligere information til den almindelige kontrol

Kontrol af døde dyr i besætningerne

- Kontrol af døde dyr skal indgå i de generelle kontrolbesøg
- Hvis høj dødelighed er et besætningsproblem kan registrering af dødsårsag være et hjælpemiddel i forbindelse med rådgivning/egenkontrol

Konklusion

- Kontrol foregår mest hensigtsmæssigt på de levende dyr i besætninger og på slagterier/samlesteder
- Kontrol på destruktionsanstalterne lader sig ikke gøre i praksis
- Særlig indsats omkring registrering/rådgivning i besætninger med høj dødelighed
- Kontrol af døde dyr må ikke kompromittere et effektivt indsamlingssystem bl.a. af hensyn til smittebeskyttelse.

Fødevareudvalgets høring om veterinærkontrol

*Muligheder for at forbedre forholdene for
transport af dyr til eksport*

Karsten K. Madsen

Fødevarestyrelsens Dyrevelfærdsrejsehold

Indhold

- **Transport af udsættersøer til slagtning**
 - ”8 timers reglen”
 - Forslag til mere skånsom transport
- **Kontrollen med transporterne**
 - Kontrollen i tilslutning til pålæsning af dyrene
 - Kontrollen under transport
 - Kontrollen ved bestemmelsesstedet

Den danske 8 timers regel

Fungerer ikke efter hensigten!

- Transportforløbet ofte langt over 8 timer
- Aflæsning og kort hvil på samlestederne gavner ikke søerne

Løsningsforslag:

- Skånsom transport af søerne (adskilte rum, større areal m.m.)
- Direkte omlading eller længere hvil (min 12. Timer) på samlesteder

Kontrollen i tilslutning til pålæsning af dyrene

Mangelfuld og overfladisk!

- Kun 250 stk. på årsplan
- Embedsdyrlæger tilstede ved eksporter men ingen krav om 100% kontrol af pålæsningen (rampekontrol)

Løsningsforslag:

- Bedre embedsdyrlægebemanding på samlestederne øger muligheden for mere dybdegående kontrol
- Krav om at transportør inden læsning skal fremvise en læsseplan (vægt på dyr, areal af rum, højde på dæk m.m.)
- Bedre mulighed for at kontrollere indtransport afstanden mellem besætning og samlested (betydning for arealkrav, vand på transportmiddel, krav om logbog m.m.)

Kontrollen i tilslutning til transport af dyrene

Effektiv!

- Ca. 700 - 800 på årsplan
- Kontrol-team med stor ekspertise på området

Yderligere effektivisering:

- Øgning af antallet af transporter
- Krav om at transportør medbringer læsseplan. Vurdering af vægt på dyr, især søer, kreaturer og smågrise er vanskelig (påbudt aflæsning af dyr på påbegyndt transport er problematisk og til stor ulempe for dyrene)
- Oprettelse af en vagtordning i FVST-regi således at politiet udenfor fødevareregionernes alm. åbningstid kan rekvirere en embedsdyrlæge (politiet er p.t. ofte henvist til praktiserende dyrlæge ●)

Kontrollen i tilslutning til aflæsning af dyrene

Stort set Ikke eksisterende!

- De enkelte lande udfører et mindre antal stikprøvekontroller
- Transportørens oplysninger for transporter med krav om logbog

Løsningsforslag:

- Mere formaliseret samarbejde mellem de enkelte landes myndigheder
- Krav om at der ved aflæsning af dyrene ved eksport altid skal være en embedsdyrlæge tilstede til bedømmelse af dyrenes tilstand
- Internationalt samarbejde på operatørplan (politi og embedsdyrlæger) evt. med udveksling af mandskab ved kontrollerne vil øge samarbejdet over grænserne

Obligatorisk egenkontrol for dyrevelfærd

- Aftale mellem Regeringen og Dansk Folkeparti fra dec. 2005.
- **Formål:** Husdyrproducenter skal dokumentere at efterleve dyreværnslovgivningen.
- Husdyrbrancherne, dyrlægeforeningen og Fødevarestyrelsen i fuld gang med at konkretisere modellen. Flere detaljer udestår, men de store linjer i forslaget ligger klar:
- Afgrænses i første omgang til malkekvæg og svinebesætninger.
- Afgrænses i første omgang også til de større besætninger – de, som huser 90% af malkekvæg og 90% af svinene. Det svarer til ca. 4,800 svinebesætninger og ca. 3,700 malkekvægsbesætninger.
- Baseres på en generel branchekode for malkekvæg og en generel branchekode for svin.
- Husdyrproducenten ansvarlig for at tilrette branchekode, og etablere sit eget egenkontrolsystem, som passer til besætningen og til forholdene.
- Husdyrproducenten kan søge rådgivning fra den praktiserende dyrlæge og branchens egne rådgivere og auditører om udformningen af programmet.
- Genbrug af branchernes egne kvalitetsprogrammer – f.eks. Danish Produktstandard hos svin
- Den praktiserende dyrlæge skal overvåge at programmet findes og følges. Der etableres enkle indberetninger fra dyrlægen til Fødevarestyrelsen.
- Sanktioner kan være: bøde hvis programmet ikke er etableret; ”gult kort” hvis der er mindre overtrædelser; og – som altid - politianmeldelse ved grove overtrædelser.
- Uafhængig tredjepartsaudit for alle aktører: De praktiserende dyrlæger af Fødevarestyrelsens supervisionshold (hvert 2. år); genbrugte branchekvalitetsdata fra uafhængige auditeringsbureauer; husdyrproducenter gennem Fødevarestyrelsens uanmeldte kontrolbesøg for dyrevelfærd.
- Aftaler, bekendtgørelser, informationsmateriale klar i 2008 – lancering i 2009.

Indlæg ved høring I Fødevarerudvalget den 9. april 2008:

Tak til udvalget for dets interesse for **at forbedre forholdene for dyr under transport**'.

Hvert år transporteres millioner og atter millioner af køer, får, grise, heste over store afstande på kryds og tværs af Europa og til og fra Europa. Mange transporter varer over 30 timer og de værste over 70 timer og vi har alle set på TV hvad det gør ved dyrene.

De dyr, som kaldes landbrugsdyr er blevet nedgraderet fra at have status som dyr til at have status som TING. Derfor er det nødvendigt at understrege at dyrene er levende, følede, sansende individer. Ikke papkasser eller cirkulationspumper. Det er også nødvendigt at understrege, at lange transporter i sig selv er så problematiske for dyrene, at de tekniske, justeringer af transportmiddel, samlesteder og hvilestationer der kan komme på tale, rækker som en skrædder i 'et meget varmt sted'.

Reel forbedring skabes ved at **undgå** den form for transport, som medfører dagslange ophold på transportmiddel og flere af- og pålæsninger af dyrene.

Der er overvældende mængder af beviser på de lidelser, som dyr påføres under transport. Pressen, europæiske dyreværnsorganisationers (under cover undersøgelser), veterinærkontrollen og politiet har i ord og billeder vist, at man skal befinde sig i en tilstand af fornægtelse for at acceptere, at dyrevelfærd og transport er forenelige størrelser.

Det er de ikke!

Vi må imidlertid acceptere transport af levende dyr som et nødvendigt onde, men vi kan begrænse dette nødvendige onde til transport til nærmeste slagteri og begrænse afstanden til nærmeste slagteri sådan, at intet dyr udsættes for at opholde sig på transportmiddel mere end 8 timer **som absolut maksimum** - helst langt kortere.

Transport af levende dyr er imidlertid klart et EU-anliggende.

Vi kan indføre nationale retningslinjer til fordel for dyrene, men landmænd og transportører er kun moralsk forpligtet til at overholde sådanne nationale forslag. De kan de vælge at følge EU's transportdirektiv.

Vi kan også fortsat forsøge, at få aktørerne til at forstå behovet for dyrs velfærd, men med Upton Sinclair's ord er *det 'svært at få en mand til at forstå noget, når hans løn afhænger af, at han ikke forstår'*.

Derfor må I lovgivere på banen.

Hvis I er indstillet på at beskytte dyr under transport kan I etablere et samarbejde med de andre EU-landes politikere for sammen med jeres kolleger i Europa-Parlamentet og folkene i Kommissionens DG SANCO (og den nye kommissær Mrs. Androula Vassiliou) at arbejde for en ændring af Transportdirektivet - med det klare mål, at ændre mulighederne for transport med levende dyr. EP har flere gange givet udtryk for ønsket om ændringer af

transportreglerne fordi politikerne har erkendt, at de lidelser der er forbundet med transport, i stort omfang kan reduceres ved at afkorte transporttiderne væsentligt.

Da transportdirektivet sidste gang var til afstemning i Ministerrådet, var vores minister med sit klare mandat (på 8 timer) ganske isoleret. Vi er overbeviste om, at situationen kan ændre sig afgørende inden næste afstemning – forudsat I politikere er villige til at arbejde for sagen - også uden for Danmark.

Vi dyreværnsorganisationer har allerede i mange år arbejdet tæt sammen på EU-basis ja, endog på verdensplan og der er ingen slinger i valsen i vore rækker. Vi sætter levende væsener langt højere end kortsigtede og snævre økonomiske fordele.

Denne høring er jo om Veterinærkontrollen. Hvilken indflydelse har den så på dyrs velfærd under transport?

Kontrol medfører ikke dyrevelfærd! Hvis de forhold, som kontrolleres er mangelfulde i sin udformning, bliver de ikke gode af at blive kontrolleret. Dyrefjendske staldindretninger og dyrefjendske transportformer bliver ikke dyrevenlige af at blive kontrolleret.

Når veterinærkontrollens opgave er at sikre *'at den danske husdyrproduktion foregår på en dyrevelfærdsmæssig forsvarlig måde'* sætter man personalet på en umulig opgave idet den danske husdyrproduktion helt lovligt foregår under dyrevelfærdsmæssige stærkt kritisable forhold.

Vi nødt til at erkende, at **forebyggelse** er den eneste vej til sikring af dyrs velfærd.

Landbrugets organisationer og skoler, konsulenter og dyrlægerne spiller alle afgørende roller for den **holdning**, som kommer til udtryk over for det enkelte dyr i besætningerne og på transporterne. Holdningen til det enkelte dyr afgør hvorvidt landmanden er villig til at udsætte sine dyr for transportens pinsler.

Vi kan ikke lovgive om holdninger, men vi kan oplyse. Og vi kan vælge, at **landbrugsskolerne** i langt højere grad beskæftiger sig med dyrene som levende væsner, sådan at kandidaterne, som ønsker at beskæftige sig med dyr, kommer ud fra skolerne med en mere hensigtsmæssig opfattelse af dyrene og med vilje til og forudsætninger for at skabe velfærd for det enkelte dyr i besætningen.

På den måde kan vi måske opnå, at få landmændene som medspillere i kampen for dyrenes velfærd i besætningerne og under den nødvendige, **begrænsede** transport af dyr.

Bente Tolley.